

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ЗАЙЧЕТО И НЯМАТА
КНЯГИНЯ
ПЕРСИЙСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Един цар имал две деца — момче и момиче. Момичето било глухо и нямо. Но затова пък било толкова хубаво, че който го погледнел, занемявал от прехласване. Придворните певци казвали за младата княгиня:

— Тя е прекрасна като месечина на петнадесет дена. Очите ѝ светят като звезди. Веждите ѝ са тънки, сякаш художник ги е изписал с молив. Устата ѝ са като на райска девойка. Тя е умна като арабски кон. Добра е като пролетно слънце. Нежна е като гълъбица. Гъвкава е като млада тръстика.

И бащата, и братът обичали много момата. Баща ѝ я пазел като очите си. А братът ходел постоянно с нея — да не би да ѝ се случи нещо лошо.

Минали години. Децата порасли. Царят остарял. Той видял, че се приближава денят на неговата смърт. Веднъж повикал сина си и му казал:

— Аллах е определил на всекиго от нас кой по колко години ще живее. Като с нож са отсечени дните на смъртните. Затова трябва отрано да мислим за последния си ден. Аз съм като звезда на залез. Скоро не ще ме има. Ти си ми наследник. Желая да те видя задомен. Като се ожениш, бъди нежен, моля те, не само към жена си, а и към своята клета сестрица, както си бил нежен към нея досега. Ще кажеш, че нямам право да подозирам, че ще се промениш. Но, сине мой, жените променят и оногова, който се къдне пред Аллаха, че не ще се промени.

Князът се оженил за една княгиня, голяма хубавица, която обикнал от сърце. И тя го обичала. Бащата умрял. И на смъртния си час обаче той поръчал на сина си да се грижи за своята сестра.

Князът пазел обещанието си, както се пази крехка и скъпа чаша. И след като се оженил, той продължавал да обича сестра си. Угаждал ѝ във всичко. Изпълнявал и най-малките ѝ желания с бързината на светкавица. Прах не давал да падне върху нея. Толкова скъпа била на сърцето му, че в нейно име се кълял.

Нямата княгиня била благодарна на своя брат за тая голяма обич. И тя го обичала все тъй нежно, както когато бил дете и играела с него в царската градина, обрасла с рози.

Еднакво обичала тя и братовата си жена. Но онази почнала да ревнува мъжа си, като виждала, че угажда на своята сестра.

— Ти я обичаш повече от мене — му казвала тя. — Бива ли така? Не забравяй, че аз съм ти жена. Мене ти трябва да обичаш повече от всички други.

А мъжът я успокоявал:

— Не виждаш ли, че сестра ми е нещастна: глуха е и няма. Аллах ни е заповядал да помагаме на нещастните и да ги закриляме. Моята обич към тебе не става по-малка от това, че обичам и сестра си, и тебе. Нея обичам като сестра, а тебе — като съпруга.

Но на жената не се харесвали тия грижи за сестрата. Тя почнала от ден на ден все повече и повече да я намразва. Толкова се озлобила срещу нея, че не можела да я търпи. Само за едно мислела: как да скара брата със сестрата.

Младият цар имал пъстър папагал. Той обичал да се разговаря с него вечер, като се прибере вкъщи.

И птицата обичала господаря си. Когато царицата се приближела да го погали, папагалът почвал да крещи: „Не ща! Не ща!“ А когато дойде царят, щом го види, казва: „Добър вечер! Добър вечер!“

Веднъж, когато царят бил по лов, царицата заклала птицата. Като се върнал мъжът ѝ, казала му:

— Ти пазиш сестра си като зеницата на окото си. Но виждаш ли какво е направила? Убила е хубавия папагал. Като разбра, че го обичаш много, завидя му и го уби.

Царят отвърнал спокойно:

— За своята сестрица съм готов да дам и всички папагали на света. Това нека ѝ бъде грехът, че го е убила. Папагали много: ще си купя друг. А сестри много нямам: само една е, да ми е жива.

И след това повече не споменал за папагала, колкото и да му било мъчно, че се разделил с него.

Като видяла, че това средство не успяло, царицата измислила друго. Мъжът ѝ имал много хубав арабски кон — бърз като вятър. Толкова го обичал, че отивал сам да го храни и пои в обора. Царицата убила и него. Когато мъжът се върнал вечерта, царицата му казала:

— Не мога да разбера отде се е взела тая злоба у сестра ти. По-рано уби папагала, а сега е убила твоя любим арабски кон. Не може да търпи, види се, че го обичаш.

И тоя път царят отговорил спокойно:

— Дори и всички коне по света да бяха мои, не бих ги пожалил заради сестра си. Нека тя бъде весела, па каквото ще да става! Коня много — от хубави по-хубави. Ако е убила тоя, друг ще си купя. Той и така накуцваше напоследък, та не ми е жал за коня.

И оттогава царят не казал и дума за коня.

Това спокойствие озлобило царицата още повече. Тя се затворила в стаята си, почнала да плаче, да си скубе косите, да си къса дрехите. Дори лицето си издраскала от ярост.

— Що е това? — запитал я мъжът ѝ, като я видял обляна с кръв. — Кой те е издраскал така?

— Кой ли? Че кой може да бъде друг освен твоята обична сестрица? Слава Богу, че не ѝ се дадох да ми извади очите. Тогава щеше да имаш няма сестра и сляпа жена.

Царят се позамислил. Никак не му се вярвало сестра му, която знаел, че е нежна към всички, да е направила това. Как е възможно тая кротка мома да издере лицето на жена му?

— Ще видя — рекъл той. — Днес недей се среща със сестра ми. Седи си в стаята, а аз ще разбера как е станала тая работа.

Като останал сам, царят си помислил:

— Кой знае пък, може би наистина сестра ми е направила това. Чувал съм, че глухонемите хора се озлобяват току-тъй, без причина. Ако отида при нея, да я питам, може още повече да се озлоби. Нека всичко мине и се забрави.

Все пак царят отишъл при сестра си, но не ѝ дал никакъв знак, че я укорява в нещо. А тъй се случило, че тъкмо тоя ден тя била много замислена. През нощта я болели зъби, не могла да спи. И през деня ѝ било зле. Когато видяла брата си, опитала се да му се усмихне — но като срещнала загрижения му поглед, навела глава.

— Станало е нещо — си казал на ума царят. — Никога сестра ми не е била такава: тя ме е посрещала винаги с усмивка, а сега като че ли беше гузна.

На другия ден жена му нарочно си ударила главата в стената. Излязла ѝ буца. Затекла се при мъжа си. Разплакала се, развикала се:

— Ако не махнеш тая мома, аз ще се махна от двореца. Ще ме убие. Вчера ми издраска лицето, а днес ме удари по главата с железен топуз. Озверила се е. На човек не прилича. Ако и сега ѝ простиш, ще я удуша, па ще вървя при баща си. Стига сте се подигравали с мене!

Тоя път царят решил да накаже сестра си. Той заповядал на двама слуги да ѝ вържат очите, да я отведат в гората и да я оставят там. Заповедта била изпълнена. Вързали очите на момата, за да не намери пътя, отвели я и я оставили в най-гъстата част на гората, па си отишли.

Княгинята не можела да разбере защо я наказва брат ѝ. Като се намерила сама всред тъмната гора, изоставена дори от слугите, заплакала от отчаяние. Тъй прекарала чак до полунощ. Съсипана от скръб, най-сетне заспала. Когато се събудила, видяла пред себе си, на тревата, едно хубаво зайче — златисто, с големи умни очи. То стояло, сякаш се чуди отде се е взела в гората тая мома.

Княгинята се навела да погали зайчето. То започнало да подскача около нея. По едно време се спряло, загледало я отново право в очите, па ѝ казало с човешки глас:

— Добра и хубава княгиньо, хайде да си поиграем! Аз ще тичам, а ти ще ме гониш.

И за пръв път през живота си момата чула какво ѝ се говори и сама отговорила:

— Да си поиграем, зайченце.

Тя сама не забелязала как ѝ се развързал езикът и заговорила. Сякаш никога не е била ни глуха, ни няма. Това я изпълнило с голяма радост.

Зайчето се затичало, а тя се впуснала след него да го гони. Ала стига ли се заек? Зайчето напред, тя след него — тъй минали много поляни и долини, докато стигнали до един великолепен дворец, разположен всред голяма градина.

В градината, засадена с всякакви цветя, имало водоскоци. В езерата играели рибки. Под сянката на големите овощни дървета седели джуджета и работели. Едни шиели дрехи от коприна и кадифе, други кроели обувки и сърмени чехли, трети тъчели пъстри килими, четвърти правели гърнета, паници и други съдове и ги шарели.

Самият дворец бил отвън целият позлатен и украсен с бляскави шарени плочки. На тях имало изписани всякакви животни и цветя. Към двореца водела голяма златна врата, която се отворила сама, щом зайчето се приближило до нея. То минало през вратата и се спряло в коридора, па се обърнало — да види иде ли княгинята. Тя стигнала до вратата и се спряла в нерешителност. Как да влезе в тоя чужд дворец? Тя дори не знаела кой живее в него.

Но зайчето ѝ казало:

— Върви подир мене, княгиньо! Нали ми обеща, че ще играем на гоненица? Защо се спря?

Тогава момата тръгнала след зайчето. Като изминали коридора, стигнали до една стълба. Стъпалата ѝ били от различни метали: едно златно, друго сребърно, трето медно, четвърто желязно, пето бронзово и тъй нататък. Стълбата била висока.

Стигнали до най-горната площадка. Пред тях се отворила втора златна врата. Влезли в стая, много богато украсена. Подът бил постлан с копринени килими, а по стените имало изработени украшения във вид на цветя от злато, сребро и скъпоценни камъни. До стените били наредени високи столове от слонова кост със златни крачета. На всеки стол лежала по една кадифена възглавница. В ъглите имало големи сребърни кадилници, в които се топели благовонни смоли.

Всичко това било толкова хубаво, че княгинята се спряла на сред стаята. Когато се опомнила и потърсила с очи зайчето, то се било изгубило. Момата се уплашила, като се видяла самичка в тоя чужд дворец. Тръгнала да си върви.

Но тъкмо когато излизала от голямата стая, срещнала един млад човек, разкошно облечен, с бяла сребриста чалма на главата. Той бил мургав, черноок, с вежди, извити като дъга. На бедрото му висяла златна крива сабя, чиято дръжка била украсена със скъпоценни камъни. Лицето му било пълно с доброта.

Като се приближил до момата, той я поздравил с тия думи:

— Добре дошла, светла княгиньо, в моя дворец! Шах Нуриван, синът на славния цар Енгибар, те поздравява. Чуй историята на моя живот, за да разбереш кой стои пред тебе. Моят зъл чичо ме лиши от престола, като уби баща ми. Бях принуден да избягам, за да спася живота си. Но един стар приятел на баща ми, прочутият магьосник Тофед-Алиф, който е върховен повелител на джуджетата, ме скри в тая далечна гора и ми подари двореца, в който се намираш сега. Магьосникът е този, който се преобрази на зайче, за да те излекува от немотата и глухотата и да те доведе при мене. Мъдрият Тофед-Алиф знаеше, че злосърдечната ти снаха те мрази и те клевети пред брата ти. Той се научи, че са те отвели в гората, за да те разкъсат зверовете. Цяла нощ те пази той, додето ти спеше. Ако искаш да останеш в тоя дворец,

за да го украсиш със своята хубост и да го развеселиш с усмивката си, той ще принадлежи от днес нататък на тебе.

Докато шахът говорел тъй, явил се и самият магьосник: благороден старец, белокоп и белобрад, облечен в разкошни дрехи от свила и сърма, с теменужна чалма на главата.

Като го видяла, княгинята паднала на колене пред него — да му благодари за това, че я спасил и излекувал. Но той я вдигнал и й казал кротко:

— Добра княгиньо, няма защо да ми благодариш. На когото е дадено знание, той е длъжен да помага с всички сили и средства на слабите и беззащитните. Твоят брат е жертва на измама. Ще дойде време да се опомни и да разбере колко голяма грешка е направил. Тогава и той ще съжалява за извършеното. Ето тоя момък, когото аз обикнах като свой син. Ако ти е по сърце, вземи го за съпруг. С него ще живеете честито, уверен съм: вие сте родени един за друг.

Княгинята се съгласила.

Тогава целият дворец се осветил от блясъка на разноцветни огньове: сини, портокалови, теменужни, зелени, червени. Невидими музиканти засвирили на флейти, арфи и тръби. Разнесли се песни. Явили се моми, облечени в бели дрехи, с венци от трендафили на главите. Те отвели княгинята да я облекат и приготвят за сватбата.

Сватбата излязла великолепна. Хиляди джуджета, пременени в пъстри дрехи, с високи шапки на главите, играли хоро и танцували с момите. Надошли много самодиви, поканени от магьосника. Надошли и различни горски духове да вземат участие в пиршеството и веселбата. Целият дворец гръмнал от радостни викове.

Магьосникът подарил на младата булка две златни ябълки. Когато й ги подал, казал й:

— Ти ще добиеш две момченца. Ще им дадеш тия ябълки да си играят с тях. Те носят щастие.

След сватбата магьосникът Тофед-Алиф се сбогувал с младоженците, като им казал, че отива на дълъг път. Шах Нуриван и княгинята заживели щастливо. Добили им се две хубави момченца. Майката им подарила златните ябълки.

Минало време. Една вечер децата си играели с ябълките в градината на двореца. Княгинята седяла на прозореца и гледала как си играят момчетата й. Тя си спомнила за своето детинство, после — за

брата си, сетне — за снаха си и за своето изгнаничество. Без да ще, се разплакала. От хубавите ѝ очи рукнали сълзи като порой.

— Брате, мили брате, къде си сега? — изхлипала жената, дълбоко натъжена.

И сякаш в отговор на тоя въпрос, княгинята видяла пред вратата на двореца един конник, който приличал по всичко на брата ѝ. Загледала се в него: наистина бил той. Сърцето ѝ затупкало от голяма радост, но тя се престорила, че не го познава.

Конникът се обърнал към жената и я запитал:

— Чий е тоя дворец?

— На шах Нуриван — отвърнала тя. — Аз съм негова жена.

— Светла царице — казал той, — имам една молба към тебе. Нощта ме настигна в тая гора и не виждам път за излаз. Па и конят ми е уморен. Позволи ми да прекарам тая нощ в двореца ви.

— Добре си дошъл — отвърнала тя.

И като повикала слугите, заповядала им да отворят на конника и да го приемат като гост. Отвели коня в обора, на царя дали стая, сложили му вечеря. А княгинята отишла през това време при мъжа си и му казала кой им е на гости, но го помолила да не се показва пред брата ѝ до сутринта.

Когато гостенинът заспал, сестра му влязла тихичко в стаята, сложила в чантата му златните ябълки на децата и без да забележи някой, си отишла в спалнята.

На сутринта царят станал и се приготвил да си тръгне, но слугите го спрели и му казали:

— Нашата господарка не позволява на гостенина да си върви, защото е откраднал златните ябълки на двамата князе. Той ще бъде хвърлен в тъмницата.

Царят се разсърдил. Почнал да се кара на слугите, че го оскърбяват. Поискал да го отведат пред царицата, да се обясни. Но те взели ловджийската му чанта, отворили я и наистина намерили в нея двете златни ябълки.

Гостенинът се и уплашил, и засрамил.

— Заведете ме при царицата! — рекъл. — Тая работа е нагласена. Аз не съм крадец.

Отвели го. Той се оплакал, че го обвиняват в кражба.

— Защо обвинявате без право тоя господин? — попитала царицата слугите.

— Не без право, ваше величество. Намерихме в чантата му двете златни ябълки.

— Намерихте ги, но аз не съм ги взел. Кълна се, че съм невинен. Тука трябва да има някаква грешка.

Тогава сестра му казала:

— Виждаш ли колко е лесно да се обвини човек, а колко е мъчно да се спаси от обвинението? Не помниш ли, че и ти едно време обвини поради клевета сестра си, че иска да убие жена ти, и я изгони от двореца, за да я изядат люти зверове?

— Ако сестра ми е била наистина невинна — рекъл царят, дълбоко развълнуван — и аз съм я погубил поради клевета, не заслужавам да живея. Убийте ме!

Но в това време влязъл шах Нуриван.

— Бъди спокоен! — рекъл той на гостенина. — Макар че си виновен, жена ти е много по-виновна от тебе. Тя заслужава наказание, а не ти. Що се отнася до сестра ти, тя е жива. У нея си на гости сега. Всемогъщият Аллах извърши чудо: той не само я отърва от зверовете, но ѝ върна и двете скъпи дарби — да говори и да чува. Той закриля невинните.

Голяма била радостта на брата и сестрата. Царят наказал своята зла жена. А с шах Нуриван сключил съюз и му помогнал да си вземе отново бащиното царство.

Злото умира, доброто остава. От небето паднаха три златни ябълки. Едната е за мене, приказвача Ибрахим. Другата — за вас, които ме слушате. А третата — за добрия магьосник.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.